

Instytut
Biologii
Uniwersytet Pomorski w Słupsku

Uniwersytet
Pomorski
w Słupsku

UNIVERSITY
of LIFE SCIENCES
in Lublin

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА
INSTYTUT BIOLOGII, UNIWERSYTET POMORSKI W SŁUPSKU
UNIWERSYTET PRZYRODNICZY W LUBLINIE
SWEDISH UNIVERSITY OF AGRICULTURAL SCIENCES**

95 РОКІВ

**Збірник матеріалів Міжнародної
науково-практичної конференції**

«СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ОСВІТА ТА НАУКА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ, МІСІЯ ТА ВІЗІЯ»

**присвячений ювілейним датам від дня заснування
Полтавського товариства сільського господарства (160-річчя),
Полтавської сільськогосподарської дослідної станції (115-річчя)
та Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН (95-річчя)**

**Полтава
2025**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА
ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ, ПОМОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У СЛУПСЬКУ
ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ЛЮБЛІНІ
ШВЕДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК

Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції

«СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ОСВІТА ТА НАУКА УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ, МІСІЯ ТА ВІЗІЯ»

*(присвячений ювілейним датам від дня заснування
Полтавського товариства сільського господарства (160-річчя),
Полтавської сільськогосподарської дослідної станції (115-річчя) та
Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН (95-річчя))*

NATIONAL ACADEMY OF AGRARIAN SCIENCES OF UKRAINE
INSTITUTE OF PIG BREEDING AND AGROINDUSTRIAL PRODUCTION
INSTYTUT BIOLOGII, UNIWERSYTET POMORSKI W SLUPSKU
UNIWERSYTET PRZYRODNICZY W LUBLINIE
SWEDISH UNIVERSITY OF AGRICULTURAL SCIENCES

Collection of Materials of the International Scientific and Practical Conference

«AGRICULTURAL EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE: HISTORY, MISSION AND VISION»

*(dedicated to the anniversary dates of the founding of the
Poltava Agricultural Society (160th anniversary),
Poltava Agricultural Research Station (115th anniversary)
and the Institute of Pig Breeding and Agroindustrial Production of the NAAS
(95th anniversary))*

Полтава
2025

УДК 001:636(043.2)

С 36

DOI: <https://doi.org/10.37143/Conf-4-05.11.2025>

Сільськогосподарська освіта та наука України: історія, місія та візія (присвячений ювілейним датам від дня заснування Полтавського товариства сільського господарства (160-річчя), Полтавської сільськогосподарської дослідної станції (115-річчя) та Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН (95-річчя): зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. (5 листопада 2025 р., м. Полтава, Україна) [Електронне видання] / НААН, Інститут свинарства і АПВ НААН, Ін-т біології, Поморський ун-т у Слупську, Природничий ун-т у Любліні, Шведський ун-т с.-г. наук. Полтава, 2025. 181 с.

[URL:https://svinarstvo.com/index.php/ua/naukova-biblioteka/materiali-konferentsij/1006-silskohospodarska-osvita-ta-nauka-ukrayiny-istoriya-misiya-ta-viziya](https://svinarstvo.com/index.php/ua/naukova-biblioteka/materiali-konferentsij/1006-silskohospodarska-osvita-ta-nauka-ukrayiny-istoriya-misiya-ta-viziya)

Матеріали конференції представлені у наступних тематичних розділах: історія аграрної науки, освіти й техніки в Україні, наукове забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору держави, зарубіжний досвід створення інновацій у сфері сільськогосподарської діяльності.

Видання призначається для науковців, аспірантів, докторантів, викладачів, спеціалістів аграрної галузі.

Рекомендовано до публікації Вченою радою Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН (протокол № 15 від 10 листопада 2025 р.). Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи – Інституту свинарства і АПВ НААН до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції – Серія ДК № 7987

Редакція залишає за собою право редагувати літературно тези не міняючи змісту. Автор несе відповідальність за наданий матеріал, достовірність посилань, а також за генерування текстів за допомогою будь-яких моделей ШІ, зокрема CHATGPT, без вказівки на цей факт.

©Національна академія аграрних наук України, 2025

©Інститут свинарства і АПВ НААН, 2025

Agricultural education and science of ukraine: history, mission and vision (dedicated to the anniversary dates of the founding of the Poltava Agricultural Society (160th anniversary), Poltava Agricultural Research Station (115th anniversary) and the Institute of Pig Breeding and Agroindustrial Production of the NAAS (95th anniversary): Collection of Abstracts of the International scientific and practical conference (November 5, 2025, Poltava, Ukraine) [Electronic edition] / NAAS, Institute of Pig Breeding and AIP NAAS, Instytut biologii, Uniwersytet Pomorski w Słupsku, Uniwersytet przyrodniczy w Lublinie, Swedish university of agriculturalsciences. Poltava, 2025. 181 с.

Retrieved from [URL:https://svinarstvo.com/index.php/ua/naukova-biblioteka/materiali-konferentsij/1006-silskohospodarska-osvita-ta-nauka-ukrayiny-istoriya-misiya-ta-viziya](https://svinarstvo.com/index.php/ua/naukova-biblioteka/materiali-konferentsij/1006-silskohospodarska-osvita-ta-nauka-ukrayiny-istoriya-misiya-ta-viziya)

The conference materials are presented in the following thematic sections: History of agricultural science, education and technology in Ukraine, Scientific support for innovative development of the agricultural sector of the state, foreign experience in creating innovations in the field of agricultural activity.

The publication is intended for scientists, postgraduate students, doctoral students, teachers, and specialists in the agricultural sector.

It is recommended for the publication by the Scientific Council of the Institute of Pig Breeding and AIP NAAS (protocol № 15 dated November 10, 2025). Certificate of entry of the subject of publishing – Institute of Pig Production and APA NAAS in the state register of publishers, manufacturers and distributors of publishing products – Series ДК № 7987

©National Academy of Agrarian Science of Ukraine, 2025

©Institute of Pig Breeding and Agroindustrial Production, 2025

ЗМІСТ/ CONTENTS

ІСТОРІЯ АГРАРНОЇ НАУКИ, ОСВІТИ Й ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ *HISTORY OF AGRICULTURAL SCIENCE, EDUCATION AND TECHNOLOGY IN UKRAINE*

- Борзих О. І., Ткаленко Г. М., Гаврилюк Л. Л., Круть М. В.** ІНСТИТУТ ЗАХИСТУ РОСЛИН НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ: РОЛЬ В ЕФЕКТИВНОМУ РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ, В НАУКОВОМУ Й ДІЛОВОМУ СВІТІ
Borzykh O. I., Tkalenko G. M., Gavryluk L. L., Krut M. V. INSTITUTE OF PLANT PROTECTION NAAS: ROLE IN THE EFFECTIVE DEVELOPMENT OF THE AGRO - INDUSTRIAL COMPLEX, IN THE SCIENTIFIC AND BUSINESS WORLD 8
- Войтенко С. Л., Петренко М. О.** ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МИРГОРОДСЬКОЇ ПОРОДИ СВИНЕЙ В ПОСТАТЯХ НАУКОВЦІВ
Voitenko S. L., Petrenko M. O. HISTORY OF THE CREATION AND DEVELOPMENT OF THE MYRGOROD BREED OF PIG IN THE FIGURES OF SCIENTISTS 14
- Гребенюк І. В., Єгорова Н. Ю., Реліна Л. І. Б. М.** РОЖЕСТВЕНСЬКИЙ – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ-РОСЛИННИК
Hrebenyuk I. V., Yehorova N. Yu., Relina L. I. B. N. ROZHESTVENSKY – FAMOUS SCIENTIST-BOTANIST 19
- Кунець В. В., Лактіонова Т. М., Парасочка І. Ф.** БОРИС СЕМЕНОВИЧ НОСКО – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ ҐРУНТОЗНАВЕЦЬ ТА ОРГАНІЗАТОР НАУКИ (до 95-річчя від дня народження)
Kunets V. V., Laktionova T. M., Parasochka I. F. BORIS SEMENOVYCH NOSKO – OUTSTANDING SCIENTIST, SOIL SCIENTIST AND ORGANIZER OF SCIENCE (to the 95th anniversary of his birth) 22
- Кунець В. В., Жижка С. В., Міненко Г. В., Боржак Т. М.** ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ГАЛУЗІ СВИНАРСТВА ЗООТЕХНІЧНОГО ВІДДІЛУ ПОЛТАВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ (1912–1928)
Kunets V. V., Zhizhka S. V., Minenko H. V., Borzhak T. M. RESEARCH ACTIVITIES IN THE INDUSTRY OF PIG BREEDING OF THE ZOOTECHNICAL DEPARTMENT OF POLTAVA AGRICULTURAL RESEARCH STATION (1912–1928) 27
- Романюк М. І.** ЕТАПИ МЕХАНІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ: ВІД ПЕРШИХ МАШИН ДО ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Romaniuk M. I. STAGES OF MECHANIZATION OF UKRAINIAN AGRICULTURE: FROM FIRST MACHINES TO DIGITAL TECHNOLOGIES 30
- Самородов В. М., Шиян О. О. Є. П.** СТЕКЛЕНЬОВ (1926-2019) – ТАЛАНОВИТИЙ ТА ЗНАКОВИЙ ПРЕДСТАВНИК НАУКОВОЇ ШКОЛИ АКАДЕМІКА О. В. КВАСНИЦЬКОГО
Samorodov V. M., Shyian O. O. Ye. P. STEKLENIOV (1926-2019) – A TALENTED AND PROMINENT REPRESENTATIVE OF THE SCIENTIFIC SCHOOL OF ACADEMICIAN O. V. KVASNYTSKY 35

- Самородов В. М., Кузьменко Н. В., Усенко В. М. БРАТИ ФЕДІР І ГРИГОРІЙ ПОМАЛЕНЬКІ – РОЗБУДОВНИКИ АГРАРНОЇ НАУКИ ТА ЖЕРТВИ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ**
Samorodov V. M., Kuzmenko N. V., Usenko V. M. BROTHERS FEDIR AND HRYGORY ROMALENKY – DEVELOPERS OF AGRARIAN SCIENCE AND VICTIMS OF THE TOTALITARIAN REGIME 39
- Шостя А. М., Усенко С. О. РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ШКОЛИ АКАДЕМІКА ОЛЕКСІЯ ВОЛОДИМИРОВИЧА КВАСНИЦЬКОГО «ПІДВИЩЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ СВИНЕЙ»**
Shostya A. M., Usenko S. O. DEVELOPMENT OF THE SCIENTIFIC SCHOOL OF ACADEMICIAN OLEKSIY VOLODYMYROVICH KVASNYTSKY «INCREASING THE REPRODUCTIVE CAPACITY OF PIGS» 46
-
- НАУКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО СЕКТОРУ ДЕРЖАВИ
SCIENTIFIC SUPPORT FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE
AGRICULTURAL SECTOR OF THE STATE***
-
- Бендасюк О. О., Квятко Т. М. НАПРЯМИ НАУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ**
Bendasiuk O. O., Kviatko T. M. DIRECTIONS OF SCIENTIFIC SUPPORT FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE 50
- Бугай І. О. ГОДІВЛЯ СУЧАСНОЇ ВИСОКОПРОДУКТИВНОЇ СВИНОМАТКИ**
Buhai I. O. FEEDING OF MODERN HIGHLY PRODUCTIVE SOW 54
- Гангур В. В., Єремко Л. С. ВПЛИВ УДОБРЕННЯ ТА ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ НУТУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ**
Hanhur V. V., Yeremko L. S. THE INFLUENCE OF FERTILIZATION AND SEED INOCULATION ON CHICKPEAS YIELD IN THE CONDITIONS OF THE LEFT-BANK FOREST-STEP OF UKRAINE 58
- Зінов'єв С. Г. ТОЧНЕ СВИНАРСТВО – РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**
Zinoviev S. G. PRECISION PIG BREEDING – REALITIES AND DEVELOPMENT PROSPECTS 61
- Зінов'єв С. Г., Сініцин О. С. ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОБІЧНИХ ПРОДУКТІВ ПЕРЕРОБКИ ВОЛОСЬКОГО ГОРІХА У ГОДІВЛІ ТВАРИН І ПТИЦІ**
Zinoviev S. G., Sinitsyn O. S. PROSPECTS FOR THE USE OF WALNUT BY-PRODUCTS IN ANIMAL AND POULTRY FEEDING 67
- Іванов В. О., Волощук В. М., Засуха Л. В., Лимар В. О., Кучер С. Д., Соловйов А. М. ОЧИСТКА ПОВІТРЯ У ТВАРИННИЦЬКИХ ПРИМІЩЕННЯХ**
Ivanov V. O., Voloshchuk V. M., Zasukha L. V., Lyamar V. O., Kucher S. D., Solovyov A. M. AIR PURIFICATION IN ANIMAL PREMISES 70
- Калыныченко Н. І. QUALITY INDICATORS OF YOUNG PIGS MEAT AT DIFFERENT MIXTURES**
Калыныченко Г. І. ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ М'ЯСА МОЛОДИХ СВИНЕЙ ПРИ РІЗНИХ СУМІШАХ 74

- Коломацький Д. К., Єгорова Н. Ю., Фатєєва О. О.** ОПТИМІЗАЦІЯ КОНТЕНТУ ОФІЦІЙНОГО САЙТУ ІНСТИТУТУ РОСЛИННИЦТВА ІМ. В. Я. ЮР'ЄВА НААН ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСФЕРУ СЕЛЕКЦІЙНИХ ІННОВАЦІЙ
Kolomatskyi D. K., Yehorova N. Yu., Fatieieva O. O. CONTENT OPTIMIZATION OF THE YURYEV PLANT PRODUCTION INSTITUTE OF THE NAAS OFFICIAL WEBSITE TO ENSURING THE TRANSFER OF BREEDING INNOVATIONS 79
- Корінний С. М., Сахно Т. В., Семенов А. О., Барашков М. М.** ВИКОРИСТАННЯ ФЕРОМАГНІТНИХ ІНДИКАТОРІВ ДЛЯ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗМІШУВАННЯ КОРМІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ ГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ
Korinny S. M., Sakhno T. V., Semenov A. O., Barashkov M. M. USE OF FERROMAGNETIC INDICATORS TO EVALUATE THE QUALITY OF FEED MIXING IN FEEDING TECHNOLOGIES FOR YOUNG PIGS 82
- Леньков Л. Г., Коробань М. П.** ОЦІНКА ВПЛИВУ ГЕНОТИПУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ВІДГОДІВЕЛЬНИХ СВИНЕЙ
Lenkov L. G., Koroban M. P. ASSESSMENT OF THE INFLUENCE OF GENOTYPE ON THE PRODUCTIVITY OF FATTENING PIGS 87
- Лугова К. В., Белінська А. П.** БІОРЕМЕДІАЦІЯ ЗАБРУДНЕНИХ ҐРУНТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ ВІД ВАЖКИХ МЕТАЛІВ
Luhova K. V., Belinska A. P. BIOREMEDIATION OF HEAVY METAL CONTAMINATED AGRICULTURAL SOILS 89
- Мойсей І. С.** ВПЛИВ ПОКРАЩЕННЯ ЛОКАЛЬНОГО МІКРОКЛІМАТУ ПОРОСЯТ НА ВІДТВОРЮВАЛЬНІ ЯКОСТІ СВИНОМАТОК
Moisei I. S. THE EFFECT OF IMPROVING THE LOCAL MICROCLIMATE OF PIGLETS ON THE REPRODUCTIVE QUALITIES OF SOWS 92
- Онищенко Л. В.** УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВІДГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ КРОЛІВ
Onyshchenko L. V. IMPROVEMENT OF TECHNOLOGY FOR FEEDING YOUTH RABBITS 95
- Позняк О. В., Пальонко О. В., Кондратенко С. І.** СТВОРЕННЯ СОРТИМЕНТУ *ALLIUM PROLIFERUM* SCHRAD. В УКРАЇНІ
Pozniak O. V., Palonko O. V., Kondratenko S. I. CREATION OF THE RANGE ALLIUM PROLIFERUM SCHRAD. IN UKRAINE 101
- Портянник С. В., Маменко О. М., Церенюк О. М., Онищенко А. О.** КОНТАМІНАНТИ КАДМІЙ ТА СВИНЕЦЬ У ВНУТРІШНІХ ОРГАНАХ І ТКАНИНАХ ПРОДУКТИВНИХ ТВАРИН В УМОВАХ ПОСИЛЕНОГО АНТРОПОГЕННО-ТЕХНОГЕННОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ
Portiannyk S. V., Mamenko O. M., Tsereniuk O. M., Onyshchenko A. O. CONTAMINANTS OF CADMIUM AND LEAD IN THE INTERNAL ORGANS AND TISSUES OF PRODUCTIVE ANIMALS UNDER CONDITIONS OF INCREASED ANTHROPOGENIC AND TECHNOGENIC IMPACT ON THE ENVIRONMENT 104
- Пушкіна М. Л.** ВИКОРИСТАННЯ ПЛАСТИКОВИХ ВАНН ДЛЯ ВИДАЛЕННЯ ҐНОЮ У СВИНАРСТВІ
Pushkina M. L. THE USE OF PLASTIC TUBS FOR MANURE REMOVAL IN PIG FARMING 110

- Садовий А. А.** ЕФЕКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ *JET COOL* У ЗНИЖЕННІ ТЕПЛООВОГО СТРЕСУ ТА ПІДВИЩЕННІ ПРОДУКТИВНОСТІ СВИНОМАТОК І ПОРОСЯТ
Sadovyi A. A. THE EFFECTIVENESS OF THE JET COOL SYSTEM IN REDUCING HEAT STRESS AND INCREASING THE PRODUCTIVITY OF SOWS AND PIGLETS 114
- Сасенко А. М., Пека М. Ю., Вовк В. О., Манюненко С. А., Лобченко О. В., Дубінін Д. С.** ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ГЕНОТИПІВ *RYR1*, *MC4R*, *IGF2* І *GH* НА ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ М'ЯСА СВИНЕЙ
Sainko A. M., Peka M. Yu., Vovk V. O., Manyunenko S. A., Lobchenko O. V., Dubinin D. S. STUDY OF THE EFFECT OF RYR1, MC4R, IGF2 AND GH GENOTYPES ON THE PHYSICAL AND CHEMICAL PROPERTIES OF PIG MEAT 118
- Тарасенко Є. Ю.** ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІТОБІОТИКІВ У ТВАРИННИЦТВІ
Tarasenko E. Y. HISTORY, CURRENT STATUS, AND PROSPECTS FOR THE USE OF PHYTOBIOTICS IN ANIMAL HUSBANDRY 121
- Шабля П. В., Шабля В. П.** СЕЛЕКЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ПЕРЕВАГИ Й НЕДОЛІКИ РІЗНИХ ПОРІД СВИНЕЙ, КОТРІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В УКРАЇНІ
Shablia P. V., Shablia V. P. SELECTIVE AND TECHNOLOGICAL ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF VARIOUS BREEDS OF PIGS USED IN UKRAINE 125
- Шпирна І. Г.** ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ СВИНОМАТОК ЗА РІЗНОЇ ТРИВАЛОСТІ ПОПЕРЕДНЬОЇ ЛАКТАЦІЇ
Shpirna I. G. REPRODUCTIVE CAPACITY OF SOWS WITH DIFFERENT DURATION OF PREVIOUS LACTATION 129

**ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**
**FOREIGN EXPERIENCE IN CREATING INNOVATIONS IN THE FIELD
OF AGRICULTURAL ACTIVITY**

- Kurhaluk N., Tkaczenko H.** PARASYMPATHETIC SYSTEM, THE VAGUS NERVE AND THE GUT MICROBIOTA AS INTEGRATED PATHWAYS OF STRESS MODULATION
Kurgalyuk N., Tkachenko G. ПАРАСИМПАТИЧНА СИСТЕМА, БЛУКАЮЧИЙ НЕРВ І МІКРОБІОТА КИШЕЧНИКА ЯК ІНТЕГРОВАНІ ШЛЯХИ МОДУЛЯЦІЇ СТРЕСУ 132
- Маренич Т. Г.** РОЛЬ ДОРАДНИЦТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ
Marenych T. H. THE ROLE OF CONSULTING IN ENSURING EUROPEAN INTEGRATION OF THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE 146
- Овчаренко М. О.** ЧИ ВИНИЩЕННЯ ПАРАЗИТІВ Є ЗАПОРУКОЮ ЗДОРОВ'Я ТВАРИН?
Ovcharenko M. O. CAN ANIMAL HEALTH BE GUARANTEED BY PARASITE EXTERMINATION? 154

- Романів О. В., Белінська А. П., Петік І. П.** ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ БІОТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОНВЕРСІЇ ЛУШПИННЯ СОНЯШНИКУ В ЦІННІ ПРОДУКТИ
Romaniv O. V., Belinska A. P., Petik I. P. FOREIGN EXPERIENCE AND PROSPECTS OF BIOTECHNOLOGICAL CONVERSION OF SUNFLOWER HUSK INTO VALUABLE PRODUCTS 158
- Слепцова Л. П.** ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ
Sleptsova L. P. FOREIGN EXPERIENCE IN STIMULATING INNOVATIVE ACTIVITIES IN AGRICULTURE 163
- Сьомич П. М., Ващенко П. А.** ІНТЕГРАЦІЇ ПЛЕМІННОГО ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ ДО МІЖНАРОДНИХ ЕЛЕКТРОННИХ БАЗ ДАНИХ
Syomych P. M., Vashchenko P. A. INTEGRATION OF UKRAINIAN BREEDING INTO INTERNATIONAL ELECTRONIC DATABASES 166
- Ткаченко Н., Кургалюк Н.** B-GLUCANS AS NATURAL IMMUNOSTIMULANTS IN AQUACULTURE
Ткаченко Г., Кургалюк Н. В-ГЛЮКАНИ ЯК ПРИРОДНІ ІМУНОСТИМУЛЯТОРИ В АКВАКУЛЬТУРІ 169
- Чертова О. М., Белінська А. П.** ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБОК БІОІНСЕКТИЦИДІВ З ВИКОРИСТАННЯМ БІОТЕХНОЛОГІЙ
Chertova O. M., Belinska A. P. FOREIGN EXPERIENCE IN CREATING AND PROSPECTS FOR DEVELOPING BIOINSECTICIDES USING BIOTECHNOLOGY 173
- Шаферівський Б. С., Ільченко М. О.** ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ КОЗІВНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТОВИХ ПРАКТИКАХ
Shaferivskiy B. S., Ilchenko M. O. INNOVATIVE APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF COAT FARMING IN UKRAINE AND WORLD PRACTICES 177

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ КОЗІВНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТОВИХ ПРАКТИКАХ

Б. С. Шаферівський к. с.-г. н., доцент,

М. О. Ільченко к. с.-г. н., ст. дослідник

Полтавський державний аграрний університет (м. Полтава, Україна)

INNOVATIVE APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF GOAT FARMING IN UKRAINE AND WORLD PRACTICES

B. S. Shaferivskiy, M. O. Ilchenko

Poltava State Agrarian University (Poltava, Ukraine)

Козівництво є перспективною галуззю у структурі світового тваринництва, яка має давню історію, значні сучасні досягнення та чіткі тенденції розвитку в системі сільськогосподарського виробництва світу [1, 2, 6].

Метою дослідження було вивчення сучасного стану галузі козівництва та окреслення основних напрямів її подальшого розвитку в Україні й у світовому масштабі.

На сьогодні козівництво є однією з поширених галузей тваринництва в багатьох країнах світу. Найбільше його розвиток спостерігається в Азії, Північній Африці, Австралії, Південній і Північній Америці, а також у Західній і Південній Європі [15]. Загальна чисельність світового поголів'я кіз становить близько 1 млрд голів, причому за останнє десятиріччя вона суттєво зросла. У деяких регіонах Азії та Океанії кількість кіз збільшилася у 30–40 разів [2, 4].

Протягом тривалої історії козівництва періоди його розквіту неодноразово змінювалися фазами занепаду [4]. Чергове відродження галузі в Європі відбулося наприкінці XVIII століття і тривало до початку XX століття. Провідну роль у цьому процесі відігравали Франція, а згодом Німеччина [8].

Останніми роками фермерські та інші сільськогосподарські підприємства України виявляють зростаючу зацікавленість у розведенні кіз. У результаті цього в 14 областях країни було зареєстровано господарства, що утримували загалом близько 2,6 тис. голів кіз. У подальші роки чисельність поголів'я коливалася, проте протягом останніх трьох років спостерігається стійка тенденція до його зростання [8].

Відродження козівництва в Україні зумовлене як економічними факторами, так і змінами соціального становища населення. Розвитку галузі сприяє те, що кози, поступаючи коровам за рівнем продуктивності, споживають значно менше концентрованих кормів. В Україні, як і в багатьох інших країнах, останніми роками значні площі сільськогосподарських угідь відводяться під олійні культури, що в перспективі може призвести до дефіциту концентрованих кормів. За таких умов утримання кіз, особливо в

дрібнотоварних господарствах, є більш економічно доцільним, ніж розведення великої рогатої худоби [9].

На сьогодні Україна посідає 87-ме місце серед 197 країн світу, що займаються розведенням кіз, та 7-ме місце серед держав колишнього Радянського Союзу. Поголів'я кіз у країні становить близько 650 тис. голів [9, 11], з яких понад 95 % утримується у приватних господарствах із чисельністю від 1 до 50 тварин. В останні п'ять років спостерігається зростання кількості фермерських господарств, переважно у Львівській, Київській та Кіровоградській областях, які спеціалізуються на виробництві козиного молока. Більшість таких ферм утримують від 100 до 500 голів кіз [5].

Найбільше поголів'я кіз в Україні зосереджене в Одеській (84,0 тис. гол.), Харківській (40,2 тис. гол.), Донецькій (38,5 тис. гол.) та Закарпатській (36,1 тис. гол.) областях. Водночас найбільша кількість сільськогосподарських підприємств, що займаються розведенням кіз, припадає на Київську область [12, 13].

Станом на сьогодні в Україні функціонує шість племінних господарств, серед яких чотири – племрепродуктори із розведення зааненської породи, та по одному – альпійської й англо-нубійської порід. Варто зазначити, що три з них були офіційно затверджені у першій половині 2017 року. Крім того, кілька господарств за чисельністю кіз, рівнем їх продуктивності, а також якістю ведення первинного зоотехнічного обліку та селекційної роботи потенційно можуть отримати статус племрепродуктора. При цьому п'ять чинних господарств за кількістю основних цапів і козоматок та показниками їх продуктивності відповідають вимогам, установленим для племінних заводів [7].

Для України перспективними вважаються чотири основні породи кіз – зааненська, альпійська, тогенбурзька, нубійська, а також похідні від них породи та внутрішньопородні типи [10, 14]. Варто зазначити, що за обсягами валового надою козиного молока його виробництво в Україні ніколи не становило серйозної конкуренції коров'ячому, що зумовило відносно низький рівень зацікавленості до цієї галузі. Водночас у багатьох країнах Європи – зокрема в Данії, Франції, Німеччині та Нідерландах – молочне козівництво активно розвивалося у промислових масштабах. Згідно з даними іноземних аграрних джерел, виробництво козиного молока сьогодні розглядається як один із найперспективніших напрямів світового молочного бізнесу. Щорічний обсяг його виробництва у світі сягає 8299 тис. тонн. В окремих європейських країнах частка козиного молока становить близько 30 % у загальному обсязі виробництва молока, тоді як у країнах Близького Сходу та Північної Африки – 50–58 % [5, 11]. Провідна роль у світовому виробництві козиного молока належить Азії, на яку припадає близько 59 % світового обсягу. Африка поступається їй більш ніж удвічі, а Європа – майже вчетверо. Лідером за кількістю виробленого козиного молока є Індія, де у

2012 році отримано близько 55 млн тонн. У Європі найбільші обсяги виробництва має Франція – 624 тис. тонн. Україна за цим показником посідає 17-те місце у світі, виробляючи близько 235 тис. тонн козиного молока [3, 15]. Прикладом успішного розвитку молочного козівництва в Україні є фермерські господарства «Шеврет» і «Еліза» (Львівська область), «Семеро козенят», «Бабині кози», «Ласкаве козеня» (Київська область) та «Золота коза» (Кіровоградська область), які спеціалізуються на виробництві козиного молока та делікатесних сирів [8, 9].

Таким чином, підвищення обсягів виробництва та якості козиного молока значною мірою залежить від роботи з племінним стадом, формування високопродуктивних ліній і родин, що забезпечують тварин із оптимальними біологічними та господарсько-цінними ознаками.

Список використаних джерел:

1. Васильєва О. О. Бондаренко О. М. Аспекти розвитку козівництва як сучасного напрямку екологічного виробництва у тваринництві. *Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*. 2017. №3 (43). С. 60–63.
2. Вдовиченко Ю. В., Маслюк А. М., Йовенко В. М. Тенденції розвитку козівництва в світі та в Україні. *Науковий вісник «Асканія-Нова»*. 2014. Вип. 7. С. 3–18.
3. Державний комітет статистики України. Держкомстат. Ukrainestatistics. Вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 20.10.2025)
4. Лебідь М. О. Особливості виробництва козиного молока в Україні. Наукові пошуки молоді у третьому тисячолітті. Біла Церква, 2014. С.18–19.
5. Леппа А.Л. Вплив різних способів вирощування козенят на молочну продуктивність козоматок. *Аграрна наука та харчові технології*. Вінниця, 2017. Вип. 1 (95). С. 134–141.
6. Маслюк А. М. Оцінка молочних порід кіз за живою масою та висотою в холці. *Науковий вісник «Асканія-Нова»*. 2017. Вип. 10. С. 65–74.
7. Сербіна В. О. Історія та сучасний стан козівництва в Україні *Науковий вісник «Асканія-Нова»*. 2012. Вип. 5(1). С. 196–200.
8. Скорик К. О., Демчук С. Ю. Минуле, сьогодні і майбутнє козівництва в Україні, або чи потрібні українцям кози. *Актуальні питання технології продукції тваринництва: збірник статей за результатами всеукраїнської науково-практичної Інтернет конференції студентів і молодих учених, м. Полтава 20–21 жовтня 2016 р. Полтава. Полтава, 2016. С. 76–80.*
9. Скорик К. О. Стан та перспективи розвитку козівництва в Україні *Матеріали XI наукової конференції молодих вчених та аспірантів (Чубинське, 16 травня 2013 р.). Чубинське, 2013. С. 75–76.*
10. Сокол О. Розвиток козівництва у світі. *Тваринництво України*. 2003. № 6. С. 6–7.

11. Статистичний збірник «Тваринництво України». Державний комітет статистики України / за ред. Ю. М. Остапчука. Київ, 2011. 202 с.
12. Тваринництво України. Статистичний збірник за 2012 рік. Державний комітет статистики України / за ред. Н. С. Власенко. Київ, 2013. 212 с.
13. Ткаченко О. В., Фичак В. М. Козівництво – хоббі чи потужна галузь аграрного виробництва. *Сучасна ветеринарна медицина*. 2012. № 6. С. 50–55.
14. ФАО 2014. FAOSTAT. Вебсайт. URL: <http://faostat3.fao.org/faostat-gateway/go/to/home/> (дата звернення 20.10.2025)
15. Шкоропад Л. Аналіз виробництва козиного молока в Україні. Техніко-технологічні аспекти розвитку та випробування нової техніки і технологій для сільського господарства України. 2014. Вип. 18 (2). С. 327–334.